

اوخله یاتگن بخت

شعرلر تؤولمی

اسدالله بارز عزیزک

اوځله ياتگن بخت



اسدالله بارز عزيزي

کتاب بېلگېلری

کتاب نامی: اوخله یانگن بخت

شاعر: اسدالله بارز عزیزی

توزه تووچی و تقریظ مؤلفی: دکتور سید محمد عالم لیب

مهتم و کتاب بېتلرینی ترتیبگه سالوچی: محبوب الله توران

مقوآ چیزووچی: ذبیح الله عزیزی

نشر بېری: قدیمگی خراسان نشریاتی - کابل

نشر ییلی: ۱۴۰۵ ه.ش/ ۲۰۲۶ میلادی

سان: ۱۰۰۰

اوشبو اثر، انگلستان اولکەسی نینگ منچستر شهريده استقامت

قیله یانگن اندخویلیک محمد کریم امین و میمنه لیک شفیع بیک

اوغلی و نجیب الله تېمور مالی یاردمی بیلن نشر اېتیلدی.



«اوخله ياتگن بخت» شعر تۋپلمى حقيده بير-ايگى آغيز سۆز

مىلادى ۲۱-عصرنى، اۋتگن بير يريم عصر جريانىده مدنى-فرهنگى محرومىته يشب، اۋز تىليده اۋقىش-يازىشدىن محروم ايتىلگن بورونغى جنوبى توركىستان و حاضركى افغانستان اۋزىبك تورك خلقى اوچون مدنى اويغانىش دورىنىڭ باشلىنىشى دېب بهالاش ممكن. ۲۰-عصرنىڭ ۸۰-چى يىللىرىدىن باشلىب، اۋزىبك خلقى ضىالىلىرىنىڭ اوزون مدت دوامىده آلىب بارگن كورهشى نتيجهسى اۋلهراق، اوشبو مملكت تعليم و تربيه، عالي اۋقوو، علمى-مدنى باشقروو و عاموى اخبار ساحهسىده اۋزىبك توركى تىلىنىڭ قۇللىنىشىگه بير مونچه امكان بېرىلگندىن كېيىن، آهسته-سېكىن اوشبو خلق، اينىقسە ياشلىرىنىڭ اۋز آنه تىلى، ادبىياتى و مدنىتىگە نسبتاً قىزىقىشى آرتىپ باردى و ۲۱-عصر باشلىنىشى بىلن انترنيت و اجتماعى ترماكلرنىڭ پىدا بۇلىشى اوشبو تمايلنىڭ كوچه يىشى و كېنگ شاكلده رواجلىنىشىگە سبب بۇلدى. نتيجهده، افغانستان اۋزىبك ياشلىرى اۋز آنه تىللىرىده تعليم آلىش و عالي معلوماتگە اېگە بۇلىشىگە كۇپراق اينتىلىش كۇرستىدىلر، اۋتمىش تارىخلىرى و باى ادبى مىراثلىرى بىلن تىنىشىپ، كتە قىزىقىش بىلن اونى اۋرگىنىشىگە كىرىشىدىلر. بو جريانده يىگىت و

قىزلرىمىزدىن كۆپلەپ يازوۋچى ۋە شاعرلار يېتىشىپ چىقىپ، ئۆز ئانە تىللىرىدە قىممەتلىك ئاتلار يەر تېشىگە باشلەيدىلار.

اولردىن بىرى قۇلىنگىزدەگى شەر تۈپلىمىنىڭ مۇلفى اسدالله بارز عزىزى دىر.

اسدالله بارز جوزجان ولايتىنىڭ درزاب تومىنىدە عادى بىر دىھقان عايلەسىدە دىئاگە كۆز آچىڭ، باشلىغىچ ۋە ئورتە مەكتىبى ئۆز توغىلىڭ دىيارىدە يېتىرگەندىن سۇنىڭ، دۈست ۋە قىرداش ئۆلكە ئۆزبېكىستان جەمھورىتى پايتەختى تاشكەنتدە جايلىشىڭ امىر ئىلىشېر نوپىي نامىدەگى خەلقارا بىلىم يورتى، ئۆزبېك تىلى ۋە ادبىياتى بۆلىمىنى مۇققىت بىلەن يېتىرىپ، لىسانس درجەسىدە قىزىل دىپلوم قۇلگە كىرىتەڭ.

ئو مەكتەپ يىللىرىداق شەر ئوقۇش ۋە شەر يازىشىگە قىزىققان، ئۆز ئانە تىلى بۆلىمىش ئۆزبېك تورىكچەسى ھەمدە بەئزى فارىس درى تىلىدە شەرلەر يازىڭ.

اسدالله بارز يىقىندىن مېن بىلەن ئوچرەشمەڭ، بىراق ئو ھجرى شەمسى ۱۴۰۰ يىلدىن بويان جەمئەئى تەرماقلار ئارقەلى مېن بىلەن تېشىپ، يازىڭ شەرلەرنى نەزەردىن ئۆتكۈزۈش ۋە اولارنى يەخشىراق بۆلىشى ئوچون مەسئۇلىيەتنى سۈرەب تۈرەدى. شۇنىڭ ئۆزى بىر يىگىتلىك شەر ۋە ادبىياتىگە بۆلىڭ چىن مەرىنى ۋە ئۆزىنىڭ كەمچىلىكلىرىنى تۈزەتۈش ئوچون كەرسىزلىك بىلەن ياردەم سۈرەش زەرۈرلىگىنى تۈشۈنگەنلىگىنى كۆرسەتەدى. مېن ھەم

اونینگ یوبارگن شعرلرینی مضمون و محتواسینی اؤزگرتیرمسدن، فقط گینه اولرنی تکنیک، فورم و وزن جهتدن بعضی بیر کمچیلیکلرینی توزه تیشگه وقت اجره تیب، امکان قدر یاردم بهریشگه حرکت قیلگنمن. نتیجه ده، قولینگیزده گی شعری تۆپلم میدانگه کبلدی.

اوشبو تۆپلم بارزنینگ ۴۰ اؤزبهکچه غزلی، ۲ رباعیسی و ۲ ته تۆرتلیگینی اؤز ایچیگه آله دی. شونیندېک، ۳ ته فارسچه غزل و اوچته دوبیتی هم اونگه کیریتیلگن.

بارزنینگ اوشبو تۆپلمدن اؤرین آلگن غزللری وزن جهتدن اساساً عروض نینگ ایکی بحرلرگه - رمل و هزج بحرلرگه تېگیشلی بۆلیب، انیق قیلیب ایتگنده، او اوشبو غزللرنی رمل مثنی مقصور/محذوف (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / فاعلن)، هزج مثنی سالم (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن) همده هزج مسدس مقصور/محذوف (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن / فاعلن) اولچاولریده یازگن.

مذکور غزللر مضمون جهت خیلمه-خیل بۆلیب، اولر عاشقانه مضمونلردن تارتیب، وطن، تیل و خلق سهوگیسی کبی موضوعلرنی اؤز ایچیگه آله دی.

هر حالده، اوشبو تۆپلم اسدالله بارز عزیزینینگ سیلنمه شعرلرینی اؤز ایچیگه آلگن بیرینچی تۆپلمی حسابلنهدی. بونی اؤزبېک شعری و ادبیاتی شیدالری مطالعه سیگه تقدیم ایتیش بیلن، بارزدن یقین کبله جکده ینه هم

گۆزل و پخته شعرلر اؤقیشینی کؤز توتهمیز، اؤنگه ایجاد ساحه سیده اولکن
موفقیلر تیلب قالهمیز.

دکتور سید محمد عالم لیب

سکره منتو/کالیفرنیا/امیریکه قوشمه ایالتلری

۱۴۰۴-ییل ۱۷ حوت (۲۰۲۶-ییل ۸ مارچ)

فرقت ياغى

باغلهدى مىنگ قتلە زلفىنگ باغىگە كۈنگىم مېنى ،
ھەم چىقىردى ، آھ ، كۈھكەن تاغىگە كۈنگىم مېنى .

ۋادىغا ، كۈكسىم ايچرە عشق اۋتىنى ياندىرىپ ،
كۆيدىرەر ھەر لحظە ھىجران داغىگە كۈنگىم مېنى .

شە اېدىم ، لېك او قرا كۆز عشقىدە بۇلدىم گدا ،
قىلدى مفتون گل كېى قاباغىگە كۈنگىم مېنى .

ھەر نېچە دېدىم اوزەى اوندىن كۈنگىل ، يىلمىم نېگە ،
كۆپ توگون-لە باغلهدى ساچ باغىگە كۈنگىم مېنى .

كۆرمەسىن عشق اېلى ، بارز ، ھىچ ھىجران داغىنى ،
چون قاۋوردى ، بۇيلە فرقت ياغىگە كۈنگىم مېنى .

قلم

اگر عاقل ابرورسن، توت قلمنى،
ياريت علمينگ بيلن ملكك عجمنى.

كهچە-كوندوز دېمسدن معرفت آل،
كوئنگيلگه بېرمه يول درد و المنى.

سنگه بېرگن اوغان^۱ بېر يىخشى فرصت،
معاني بېرله باييتگيل رقمنى.

بو دم سېنگه باقر اميد ايله خلق،
كېتىرگيل علم ايله آسوده دمى.

فضيلت بېرله منطقدن سوز آچگيل،
انگه ضم ايله گيل لطف و كرمى.

هدف دنياگه كېلماقدن بشرگه،
منور ايله ماقدور جام جمى.

اگر سېن استوار اېرسنگ بو يولده،
پره تگن ثابت ايلر هر قدمى.

۱۴۰۰/۵/۷ ه.ش

^۱ اوغان: تېنگرى.

ياشلىك قدرى

(خلق ارا قلم كوني مناسىتى بىلن)

گر خرد اهلى ابرورسن، توت قلم، اۇقى كىتاب،
ايكىسى نىنگ ياردميده علم آليش تاپگه ي شتاب.

اۇقى، اۋرگن فلسفه، منطق، رياضى علمىنى،
هر سۋالينگه تاپه ي دېسنگ حيات ايچره جواب.

هر كيم ايستر شعر و صنعت، علم، ادب نى اۋرگنیش،
لېك اولرنى كسب ايتيش يۋليده بار سانسيز عذاب.

ياشلىك قدرىنى يىخشى بىل، يشم طرزىنگى توز،
كېكسه لردن اۋرگنیشدن قيلمه هرگز اجتناب.

آنه توركستان باقر سېن بيرله مېنگه، اي يىگيت،
خدمتېگه باغله بېل، چون كيم بو خرما هم ثواب.

ايچكى تورتكى تىنچ اگر قۇيمس سېنى، ايلب جدل،
اۋرگنیشگه بير دوام و ايله اسلوبىنگ صواب.

باتورليکده اۋرنک

اي ييگيت، باغله بېلینگ، غاصبدن اۋز حقینگنی آل،
دهر ارا عدل و عدالت اختریب غوغانی سال.

سېنگه باتورليکده اۋرنک بابر و تېمور اېرور،
منگو بېردی هم بویوک مردانه لیکدن دیر مثال.

میر علی شېر نوایی، لطفی و سکاکی دېک،
اېلگه ثابت قیل تیلینگ نینگ بایلیگین آلمه ی قورال.

بوعلی، بونصر و بیرونی گه دنیا افتخار
ایله گه ی، چون کیم اولردیر علمده صاحب کمال.

شاهرخ، میرزا اولوغ بېک، بایقرا اولادیمیز،
عیب اېمسمی بیزگه یات فوجیگه بولماق پایمال؟

اویقو باسکن خلق تقدیرینی دشمنلر یازر،
سېنگه اویغانمه ی توریب مقصدگه یېتمک دیر محال.

نېچه یوز ییل آه چېکدیک ظلم اۋتیده یانیب،
کیمسه بیزدن سورمه دی، کپچدی باشینگدن دېب، نی حال؟

داو يۈرەك ارسلان

درد كۆرگن يىنوالر درديگە درمان بۇلىنگ،
همدە يۇقسىل-كەمبەللەرگە سىز آش و نان بۇلىنگ.

بيۈە و بيچارەلر احواليدن آلىنگ خبر،
باشىگە غم تاشى ياققن پىتى سايەبان بۇلىنگ.

آتە-آنە سىز اوچون ايگى فرشته، يىلسىنگىز،
سىز اولرگە كېكسە يىب قالگندە پشتيان بۇلىنگ.

اتفاق ايتگن يىتر مقصدگە، ترقلگن يىتر،
بىرگە، بىر دىلىكدە دايم، بىر تن و بىر جان بۇلىنگ.

اۈلكەمىز ويرانە بۇلگن، اېتگەلى آباد اۈنى،
بىرلەشىپ تدبىر بىرلە تامىرىگە قان بۇلىنگ.

يات قۇلىگە نېچە باقگە يىمىز تىلب بىر پرچە نان،
ايشلەنگىز تا زحمتىنگىز خوانىگە مېھمان بۇلىنگ.

اۈتكە ياقدى خلقىمىز ائىدىنى قىرق يىل اوروش،
ياو اېرور تولكى، سىز اېندى داو يۈرەك ارسلان بۇلىنگ!

قوياش عارضلى يار

نېچە كۈن دېر كە يارىمدىن خېر يۇق،
يىناغى گل نىگارىمدىن خېر يۇق.

لىي نىنگ شىرتىگە اسرو چىنقاق
اېرورمن، آبشارىمدىن خېر يۇق.

اونىنگ زلفى اېرور بۇيىنىمگە زئار،
اۋشە ترسا نىگارىمدىن خېر يۇق.

لىي شوقىدە تون-كۈن روزە توتدېم،
قوياش و شام تارىمدىن خېر يۇق.

اونى بختىم قوياشى دېگن اېردىم،
قوياش عارضلى يارىمدىن خېر يۇق.

چىمندە اۋىنە شر بىلن گل،
نېتەي مېن كىم بهارىمدىن خېر يۇق.

مېنى كويدىردى ھىجران اۋتى انداق،
جھانندە يۇق و بارىمدىن يۇق.

تون و كون اؤكسينيب يىغلرمن ، اما ،
مېنينگك اول غمگساريمدن خبر يۇق .

كويىب كول بۇلدى هجر اۋتيدە ، بارز ،
دېمەدى خاكساريمدن خبر يۇق .

۱۴۰۱/۱۰/۸ هـ.ش

هجر قىغوسى

حال زاريم شرح قىلىسم، خلق حيران بۇلگوسى،
كۆرگىنىمنى دېسىم، ابل كۆنگلى پريشان بۇلگوسى.

قمره ب آلدى هجرى نينگ قىغوسى كۆنگلىمنى، نېتەى،
بىر كولىب گر باقسە او عالم گلستان بۇلگوسى.

باغ اراگل، ياسمن اوندىن نزاكت اۋرگنور،
كۆزلىرىنى كۆرسە نرگس كۆزى گريان بۇلگوسى.

سرو بۇيلى دلبريم دير دلربالر ايچره تاق،
بارسە گلشنكە حسددن سرو لرزان بۇلگوسى.

كۆز اوچى بىرلە باقىب گر غمزە قىلسە مېن سرى،
كېپرىگى نينگ اۋقلىرى كۆنگلىمگە مېمان بۇلگوسى.

ياشلىگىمدن مېن اونينگ وصلين تىلردىم تېنگرىدن،
وصلىگە گر يېتمەسم، بغريم تۆلە قان بۇلگوسى.

يۇلىدە گر كېتسە جانينگ، بارز، اصلا غم بېمە،
نېگە كيم پۇمرده جسمينگكە لى جان بۇلگوسى.

باتورلىك

اي بويوك فرزانە خلقىم، اېندى سېن باشىنگ كۈتر،
ياتمە غفلت اويقوسىدە، شونچە ياتگانىنگ يېتر.

اوشبو فرصتى غنىمت بىل، توز انساني توزوم،
بىلمەسنگ قدرىنى، بو فرصت هم ينه اۋتىب كېتر.

اېزگوليكى خلقىنگە جان و كۈنگىلدن ايستەسنگ،
بو مشقتلى زمان، البته كيم يخشى اۋتر.

حق يۈلىدە گر بېلىنگ باغلب كۈرەشسنگ عدل اوچون،
كېلگوسى اولاد باتورلىكلرىنگى ياد اېتر.

تېنگ كېلالمس اۋزبېك اۋغلانىگە كىمسە رزم ارا،
كيم اونگە باقسە حقارت بىرلە بغرىنى تېتر.

آنه توركستان نىنگ اېركى يۈلىدە قىلسنگ كۈرەش،
زر بىلن تارىخىمىز اسم شريفىنگ ثبت اېتر.

كۈرگن ايزچىللىك بىلن باتورلىگىنگ حيرتدە دير،
صولتىنگى اسرە، بارز، ياو اوچون اۋزى يېتر.

باشده گى قار

ايرىلىق اۋتيدە كويگن عاشق زارينگگە باق ،
اي مېنىڭ حاذق طيبىم ، ايندى بيمارينگگە باق .

توت اونى مھرينگ بېرىب ، درد و المردن اوزاق ،
لطف بيرلە كېچە-كوندوز بينوا يارينگگە باق .

مال و ملك و پول و دولتدە اېمس خورسندليك ،
باشقەلرنى قۇي اۋز اۋرنيدە ، سېن اۋز بارينگگە باق .

قىگە يېتگەيسن ، بو من-منليك بيلن ، اي اېركە تاى ؟
سېندىرىب كېرىنگىنى سېن ، اعمال و كردارينگگە باق .

كۆز يويمىب آچگونچە اۋتدى كۆكلم و ياز و كوزينگ ،
كېلدى عمرينگ نينگ قىشى ، باشينگدە گى قارينگگە باق .

بو اۋتر دنيادە رنجيتمە اۋزينگدن كيمسەنى ،
ھر كىشى حالين كۆريب ، دارا و نادارينگگە باق .

بارزا ، قىغورمە يۇقسىللىك نينگ آلامى بيلن ،
خلقىنگە منظور بولگەيمى دەپ آتارينگگە باق .

مینگ بیر مقصد

غنچه دېك آلدین کولردیم، ایندی کولگو قالمه دی،
سۆزلریمدن عشق قاجدی، حس و توغو قالمه دی.

کؤنگلیم ایچره بار ابدی مینگ بیرته ایزگو مقصدیم،
برچه سی محو اۆلدی ایندی غیر قیغو قالمه دی.

قیغو یۆلداشیم بۆلیب دایم قرانغو کپچه لر،
حال زاریم سۆرگه لی بیر یار دلجو قالمه دی.

هر کیشی منگو حیات ایستر جهان ایچره، ولی،
عشق ایله افسانه بۆلمه ی کیمسه منگو قالمه دی.

باشقه لر عیینی کۆردیم، لېک اۆزیمدن بی خبر،
نېگه کیم اۆز صورتیم کۆرماققه کۆزگو قالمه دی.

یخشی انسان نفسیگه قرشی کوره شگه ی هر زمان،
لېک، بارز، بو زمانده اۆیله جنگجو قالمه دی.

سپن کولمه سنگ

غم هجو میدن کؤنگیل تیتیر نهان سپن کولمه سنگ،
یاشلیگیم نینگ کؤکلمی بؤلگه ی خزان سپن کولمه سنگ.

عارضینگده کولگو کؤرسم جسم و جان راحت تاپر،
کوندوزیم بؤلگوسی تون، نامهربان، سپن کولمه سنگ.

قیغو بیرله عمر اؤتدی، خاطریم کؤرمه ی قووانچ،
دنیادن شونده ی اؤتر بؤلدیم یامان سپن کولمه سنگ.

باله لیکدن بیر-بیراوگه بیتماق ابردی تو یغومیز،
اېندی بیتگن چاغده بغریم توله قان سپن کولمه سنگ.

عالم اهلیدن کؤنگیل اوزگن اېدیم کؤرمه ی وفا،
مېن ینه یالغیز قالورمن، جان-جان، سپن کولمه سنگ.

چېکمه قیغو بی وفالردن کوتیب، بارز، وفا،
کولمگه ی یوزینگگه دنیا هیچ قچان سپن کولمه سنگ.

ياشلىك چاغى

اي كۈنگىل يىر دم كېلىپ قىلگن ثوابىنگدن گېور،
يا كېلىپ يىغلب تورىب حال خرايىنگدن گېور.

مىلى ياشلىك چاغى دىر دېب، خاطرىنگ شاد ايله دىنگ،
قريگن چاغىنگده سېن وجدان عذابىنگدن گېور.

خير و خيرات ايله دىم دېب كىمسەلرگە مەقتەنىب،
اۈز-اۈزىنگدن سېن اوياي، يوم الحسابىنگدن گېور.

باشقەلرنىنگ عىبنى كۈرگندە نېچە آرتدىرىب،
اۈز گناھىنگ سۈرسەلر بېرگن جوابىنگدن گېور.

اۈيلىنىپ كۈرگىل كە كىملر قالدى اوشبو دەرارا،
اي بصيرت اھلى، عمر پىر شتابىنگدن گېور.

اوشبو فاني كۈچەدن كىم اۈتمەگەي، بارز، سېن ايت،
توت عبادت يۈلىنى، اعمال نايىنگدن گېور.

اېرك يۇلى

اۈزبېگىم دىر اصلىدە توران اېلى اولادەسى ،
آت چىقرگن بو اولوس نىنگ كۆپ شه و شهزادەسى .

نېچە يوز يىل سلطنت قورگن جهانده برقرار ،
كىم بولر اۈز دورىده اېردى جهان آزادهسى .

كېل ، كورهش صحنىده قندهى ياونى يېنگانىنى كۆر ،
اېرك يۇلىده بولر هر آن سواش آمادهسى .

شعريت ملكيده سلطان دىر نوايى شېهه سىز ،
بۇلگوسى سرخوش كىم ايچسه همده بابر بادهسى .

علم و فن ، حكمتده ايلغار اېردىلر اجدادىمىز ،
ابن سينا و ابوريحان اولر نىنگ شادهسى .

خدمت اېتگن علم و صنعت نىنگ رواجى يۇلىده ،
شاهرخ ميرزا و گوهرشاد اونىنگ دلدادەسى .

جهل و غفلت بۇلدى باعث ، كېتدى قۇلدى سلطنت ،
اويغان اېندى اويقودن ، اې خلق ياش اولادەسى !

هارمه ، تالمه اېرك اوچون ، بارز ، قدمنى آلغه قۇى ،
قۇرقمىسدن يۇلگه كىرگىل ، بۇلمه ياو افتادهسى .

سېوگى قصرى

محبت كۈيىدە كۈنگىل مشقت كۈرگىنىڭ قالدى ،
وصالى آرزوسى بىرلە سرسان يۈرگىنىڭ قالدى .

كېچە -كوندوزنى بىلمەي ، او گۈزل عشقىدە اۋرتىدىڭ ،
قيا باقمەي اۋتىب كېتىدى ، يۈلىدە تورگىنىڭ قالدى .

دېب اېردىنىڭ كۈزلىرى خمار و بويى دىر صنوبردېك ،
قوياشگە اۋخشە تىب يوزىن ، خيالىن سۈرگىنىڭ قالدى .

وصالى آرزو اېتمە دېگندىم ، قنچەلر سېنگە ،
قولاق سالمەي يانر اۋتگە اۋزىنگىنى اورگىنىڭ قالدى .

كۈزىنىڭ بۈلگىنىدى كۈر ، او پرىنىڭ عشقىدە ، بارز ؟
اونىڭ امىدى بىرلە سېوگى قصرىن قورگىنىڭ قالدى .

آشیانی قیتە قورماق

آدمیلیکدن مراد، ابرکین یشم سۇرماق ابرور،
یاوگە قرشی سواش میدانیده تورماق ابرور.

مردلیک، کۆپ اؤکسینیب، قووناقلیکنی کۆرمەگن،
خلق کۆنگلینى قیلیب شاد آنی کولدیрмаق ابرور.

بی نوالر اوییگە یوز قتله اؤت قۇیدی غنیم،
همت اهندی آشیانی قیتەدن قورماق ابرور.

سۇرسنگیزلر کیم شجاعت سۇزی معناسی نی دیر،
قرغلردن بو وطن باغینی قوتقورماق ابرور.

دېسەلر دنیا حیاتیده نی دیر اېزگو عمل،
دایما تۇغری بۇلیب، حق یۇلیده یورماق ابرور.

یاو ظلمی خلقینگە، بارز، دوام اېتسە اگر،
چاره آنینگ دفعیگە ایلب کورهش یورماق ابرور.

اېزگو دوران

باش كۆتر، سال قۇزغالان، اې نسل تورانيم مېنىڭ،
بۆلمە سىن دايم اونوت شوكت يىلن شانيم مېنىڭ.

عالم اھلىنى سالور حيرتگە اۋتمىش عظمتيم،
قېتەدن تىكلشگە آنى باردير امكانيم مېنىڭ.

معرفت گنجينه سىگە قۇشدى اجدادىنىڭ اولوش،
سېن اولر اولادى دىرسن، تىندەگى جانيم مېنىڭ.

اۋرگنىشده هيچ كىمدن آرتدە قالمە چىتلەنىپ،
باشلنور چون كىم بىلىم-لە اېزگو دورانيم مېنىڭ.

فلسفە، منطق، رياضى علمىنى اۋزلىشتىريب،
كېلگوسىدە بۇل اۋزىنىڭ سىنا و رىحانيم مېنىڭ.

سېندە بار خوارزمى و بو نصر، اولوغ بېك لىر كىي،
دايما جوشقىنلىنىپ تور، رگدەگى قانيم مېنىڭ.

ياز رباعى و غزللىر لطفى و سكاكى دېك،
بىل، نوايى دىر ادب ملكىدە سلطانيم مېنىڭ.

نظم ارا استاد ابدی حاجب، ادیب احمد، گدا،
هم ینه باردیر لغات الترك دیوانیم مہنینگ.

تہمور و بابر کبی تبہرت سیاست تیغنی،
سہنگہ باققہی برچہ خلقیم، آنہ تورانیم مہنینگ.

اؤلکہ نینگ اہرکی اوچون، بارز، بیلینگنی باغلہ بان
چیق سواش میدانیگہ، بؤل مرد میدانیم مہنینگ.

سپوینچلی تویغو

(حضرت نوایی غزلیگه نظیره)

کېلدى کؤکلم فصلی قیته، یوزگه کولگو کېلمه دی،
چقنه دی گلر چمنده، یار دلجو کېلمه دی.

قیلدى عالمی معطر یاسمن بیرله گلاب،
کېلشینی کوتدیم، او نسرین خوشبو کېلمه دی.

قیغو کېلدى مینگ المنی اوزیگه یۇلداش ایتیب،
بیر یۇلی غم اؤرنیگه سپوینچلی تویغو کېلمه دی.

یئگره دی قیغو نواسی عالم اهللیگه ایشیت،
قاره لاوچی قۇلیدن بیزگه هنرجو کېلمه دی.

یبتکیر هر آن ضرر بی معرفت لر اویلمه ی،
بو قرانغولیکنی یاریتماققه یاغدو کېلمه دی.

باشقه لر نینگ عیبی نی کؤرگنده کؤز-کؤز قیلگوچی،
بیر یۇله اؤز عیبی نی کؤرماققه کؤزگو کېلمه دی.

جهل و نادانلیککه قرشی بېلنی، بارز، باغله دی،
کیم کوره ش میدانیکه بیر بویله جنگجو کېلمه دی.

بیلیم چنقاغی

گنه گردایدن قاجیب کپیشگه یؤل مهیا قیل ،
اگر یاییق سرینگدن بی خبرمن ، مہنی دانا قیل .

کپچیرگیل ، گر بیلیم بیلیمه ی خطا یؤلگه قدم قویدیم ،
یوویب عصیانلریمنی سہن اوزینگ کونگیلم مصفا قیل .

قالیب غفلتده گریاتدیم ، کیشیلیک رسمینی ساتدیم ،
حیاتیمده سزا بیریگیل ، کوزیم یاشینی دریا قیل .

کوزیمنی غفلت اووقوسیدن آچ ، عمریم ہبا قیلیمه ،
اوزینگ رحمت بیلن یاووزلیگیمنی ایزگو معنا قیل .

محبت کوییده یوردیم ، کیشیدن کورمہدیم سہوگی ،
مجازی سہوکیدن اجرہت ، مہنی عشقینگده شیدا قیل .

ادب منزلگہیگه یؤل تاپالمس معرفت سیزلر ،
بیلیم چنقاغیمن ، کونگیلم بیلیم ، عرفانگه مأوا قیل .

قرانغودہ قالیب ، بارز ، فقط سہندن کوتر یاغدو ،
اوزینگ لطف ایلہگیل ، بیمار کونگیلنی مداوا قیل .

قيغو يوزيگه كوليش

غم بيمه كۈنگيل اگر سېندن خبر آلمس كيشى ،
شاشيلىب هر ايش اوچون بغيريگه اۋت سالمس كيشى .

كىمسە مېنديك الدهەنيب مھريگە كۈنگيل قۇيمەسەين ،
يىلسە گر او بى وفانى عھديدە قالمس كيشى .

جىلمەيىب كول داىما قيغو يوزيگە ، يىخشى بىل ،
قيغو چېككن بيرلە زنداندن قاچە آلمس كيشى .

خاطر يىنگنى شاد توت ، كېز يىخشى انسانلر يىلن ،
چونكە سېۋىگى بارە آلكن يېرگە بارالمس كيشى .

اېسكى دىنيا كۈردى مجنونلرنى كۆپ عشق ايچرە ، لېك ،
بو زمان بير مېن كىي عاشق تاپە آلمس كيشى .

بحردېك تۇلقىنلىب ، بارز ، قوياش دېك پارلە كيم ،
سېن اۋزىنگ اۋزگرمە سنگ اۋزگرتيرە آلمس كيشى .

اچّیق سۆز

مېنینگ اشعاریم ایچره او گۆزل بیت الغزل بۆلمیش ،
کۆنگیل ملکیده او انداق که شاه بی مثل بۆلمیش .

نگاریم نینگ یوزی تون چاغی هم ساچور قویاش دېک نور ،
تیلیم دیر وصفیدن عاجز ، بوگون شونده ی گۆزل بۆلمیش .

گۆزللر نینگ دوداغینی شکر دېب وصف قیلیمیشلر ،
تاتیب بیلدیم که یاریم نینگ لبی شهد و عسل بۆلمیش .

اگرچه یاریم آزاری ابرور کۆنگلیمگه مرهم دېک ،
بوگون اچّیق سۆزیدن ، وای کیم ، کۆنگلیم کسل بۆلمیش .

نېچه چېکدیم وصالی آرزوسیده غم و حسرت ،
بوگون عشقیم سۆزی اېل-یورت آغزیده مثل بۆلمیش .

خداکه شکر قیل ، بارز ، که بۆلدينگ عشق اهلیدن ،
محبت اؤتیده کویماق - بو تقدیر ازل بۆلمیش .

كېلگوسى

تيتره گه ي عالم اگر سېن كيمليگينگ بيلسنگ بوگون،
تيز چوكر قاشينگده ياو سېن مردليك قيلسنگ بوگون.

سلطنت اجداديميز ميراشي، چيققه يسن اېگه،
او عدالتلي قيليجنى، بېلنگه ايلسنگ بوگون.

ميرزا بابر، اولوغ بېك، شاهرخ اولادى سن،
سېن اوڭزىنگ شاه جهان، قورقمسدىن اينتيلسنگ بوگون.

ابن سينا و ابو نصر و بيروني روحلري،
هيچ قچان بيزنى كېچيرمس آرتگه تارتيلسنگ بوگون.

كېلگوسى بيزنىكى دير گر تون و كون تؤولفينليب،
آلغه آديم تشله سنگ و اؤق ديك آتيلسنگ بوگون.

هر زمان، بارز، كورهش سېن اوڭليگينگ اسرهش اوچون،
تانمه بو يۇلدن اگر مينگ قتله ينچيلسنگ بوگون.

عاشق فخری

قیغو گرداییگه توشدیم، حال زاریم سؤرمنگیز،
تبله و آواره دیرمن، یوق و باریم سؤرمنگیز.

عشق دردیکه دچار اولگن کیشی بیچاره دیر،
بنوا، بیچاره دیرمن، ساز و کاریم سؤرمنگیز.

شکوه اوندن ابله سم، کویگه ی تیلیم عشق اؤتیده،
توتمه آتیمنی دبدی گل یوزلی یاریم، سؤرمنگیز.

تلپنینب اؤرتنگینمنی سیز کؤریب عیب ایله منگ،
عشق اؤتی جانیمده دیر، صبر و قراریم سؤرمنگیز.

شهره بؤلماق یار عشقیده ابرور عاشقکه فخر،
کېلسه گر بدناملیک، ناموس و عاریم سؤرمنگیز.

بېرگوسی مضمون حیاتیمنگه جنون، آواره لیک،
بارز آیتور بوندن آرتیق اعتباریم سؤرمنگیز.

اېزگوليك

قوروق وعده بيلن بير درد درمان بۇلمگه ي هرگز،
عمل گر بۇلمسه مشكللر آسان بۇلمگه ي هرگز.

اگر تدبير بۇلسه هر معماگه يېچيم باردير،
خردگه صاحب انسان زار و حيران بۇلمگه ي هرگز.

اگر سلطان عدالت پيشه بۇلسه خلق اونگه ياور،
عدالت بۇلمسه، بخت اويگه مهمان بۇلمگه ي هرگز.

محبت كۆيگه مرشدسيز اصلا سېن قدم قويمه،
بو يۇلدە رهنماسيز يورمك آسان بۇلمگه ي هرگز.

چيقرمه اېزگوليكنى هيچ قچان اېسدن، ايا اؤرتاق،
صداقتلى ييگيت عالمده سرسان بۇلمگه ي هرگز.

مروّت پيشه قيلگيل، هر زمان بۇلگيل سخاوتلى،
حياتيده خسيس و زيقنه شادان بۇلمگه ي هرگز.

اوتر دنياده، بارز، يخشى ليك قيل، كېلسه ايلگينگدن،
سخاوت پيشه انسانلر پشيمان بۇلمگه ي هرگز.

وصال قَری

سېنى ھجرىنگدە كويماق مېنگە فرض اۋلگىنگە اۋخشەيدى،
اميدىم غىچەسى بىر كۆلمەيىن سۈلگىنگە اۋخشەيدى.

حياتيىمدە سېنىڭ بىرلە يىشىش مقصود اېدى مېنگە،
بو اىستىك گللىرىنى كوز يېلى يولگىنگە اۋخشەيدى.

تون و كون رېجە توزگىنىم حيات اوچون سېنىڭ بىرلە،
قرا بختىم ولى بو رېجەگە كۆلگىنگە اۋخشەيدى.

كېلىپ-كېتىماقنى مقصد، سېنگە سېۋگىمنى بىلدىرماق
اېدى، لېكىن بو يۇل اوزرە كۆنىم تۇلگىنگە اۋخشەيدى.

فراقىنگە كويىپ، بارز، يىنە توپراققە ايلندى،
وصالىنىڭ قىرىنى ياپ، بى گمان اۋلگىنگە اۋخشەيدى.

اۋزبېك تېلى

تېللر ايچره بى گمان دردانه تيل اۋزبېك تېلىم ،
معرفتگه باي ، سوچوك فرزانه تيل اۋزبېك تېلىم .

اۋتميشينگ ، حاضرگى پيتينگ دهر اېليگه آشكار ،
شاه و سلطانلر تېلى ، شاهانه تيل اۋزبېك تېلىم .

سېن بار اېركن ، اۋزگه تيلده بيزگه يازماق نې كېرەك ؟
سېن سيز اۋزگه تيل مېنگە بېگانه تيل ، اۋزبېك تېلىم .

سېنده ايجاد اېتدى لطفى و نوايى و گدا ،
دېدىلر توركي سېنى ، توركانه تيل اۋزبېك تېلىم .

تويغو بېرلە اۋز تېلىمده سۈزلەسم كېلگەى قىوانچ ،
رشته سى جانىمگە باغلىق ، آنە تيل ، اۋزبېك تېلىم .

سېوگىلىمگە ، سېنده اظهار ايله سم سېوگى گۈزل ،
اې گۈزل معناگە كان ، جانانه تيل ، اۋزبېك تېلىم .

ياز تىنلىنىگ و صفيدە بارز شعر ، بىلسين اۋزگەرلر ،
قىنچە باي معناگە صاحب آنە تيل ، اۋزبېك تېلىم .

آنه تی‌لینگ

كېل، بوگون اۆزبېكلىگىنگ اسرهش اوچون ايجاد قىل،
سېن نوایي دېك ینه آنه تی‌لینگ آباد قىل.

معرفت میدانیده آت اوینه تی‌ب بابر كېبی،
هم سیاست بابیده تېمور ایشین بنیاد قىل.

وازكېچماق دیر تی‌لینگدن، آنه تی‌لده یازمه‌سنگ،
هر زمان ايجاد بیرله خلق كۈنگلین شاد قىل.

عمرلر محرومیتده یاتگن اېلنی اویغاتیب،
بیرگه‌لیکده سېس چىقر، حقینگ اوچون فریاد قىل.

اویغان اېندی، یاو ظلمی آلدی قمره‌ب اۋلكه‌نی،
باغله همت بېلینی، یورتینگنی سېن آزاد قىل.

كىملىگىنگنی یخشى بیل، دشمن سېنینگ‌له تنىگ اېمس،
سېن اۋزینگ شاه جهان‌سن، اۋتمیشنگنی یاد قىل.

بارز، اصلا كېمسه‌دن قیلمه حذر حق یۋلیده،
یاولرنی آنه یورت اېركی اوچون بریاد قىل.

وفا رسمی

نزاكت ملكيده سېن شېهه سيز بير شاه و سلطان سن ،
گوزلر ايچره الحق سېن پرى يا حور و غلمان سن .

يوزينگنى كوركه لى كوكسيم ايچيده تليپنور كونگليم ،
حياتيم مقصدى يالغيز اوزينگ بو تنده گى جان سن .

توزرلر انجمن شاعرلر اوصافينگنى يازماققه ،
اېتالمسلر ادا وصفينگنى كيم سېن اونگه شايان سن .

سېنينگ يادينگ بيلن هر كېچه كوزيملدن اوچر اويقو ،
كوزيمينگ نوري ديرسن ، تاميريم ايچره ينه قان سن .

وفا رسميده كيمسه خوبلردن سېنگه تېنگ اېرمىس ،
محبت نينگ سرايى ايچره سېوگيمگه نگهبان سن .

خلاف وعده سېندن كورمه گن ، بارز ، بو سوزدير چين ،
اوينگ كونگلى قوشىگه آسمان ديك صحن جولان سن .

التجا

دھر ارا مہن تہلہ نی محتاج ہر دون قیلہ گین ،
بیر وفاسیز عشقیگہ بیچارہ مجنون قیلہ گین .

کمبغل ، بیچارہ قیلسنگ میلی ، اما التماس ،
کیملیگینی بیلہ گن ناکس گہ مدیون قیلہ گین .

بای بہ دولت قیلگنینگدہ ہر سخاوت فضلینی ،
یوقسیل و بیچارہ لر اوستیدہ اوستون قیلہ گین .

علم و عرفان کسب اہترگہ کوچ ، تحمل مہنگہ ہیر ،
جہل گردابیگہ توشگنلرگہ اویغون قیلہ گین .

ایکی کونلیک بو اوتر دنیادہ چون یوق دیر وفا ،
مہرینی کونگلیمگہ سالیب اہلگہ مطعون قیلہ گین .

سہن کریم و سہن رحیم و خالق کون و مکان ،
پاک انسانلرنی غم بیرلہ جگرخون قیلہ گین .

اوزىلمىس كۈنگىل

كۈزلرىنىڭ قىرغاغىدىن ياش دېك توشىمىن يېرگە ،
گر بو حقده اۋىلەسم باتگوسى جىسمىم تېرگە .

قارە بختىمنى آلىب يۈل آختە رورمن قاچگەلى ،
لېك بو ممكىن اېمىس دىر ، چارە يۇق تقدىرگە .

اىسترم اونگە قاووشماق ، لېك او مېندن قاچر ،
تۇغرى كېلمەى دىر مېنىڭ اىستكلىرىم تدىرگە .

گر بيان اېتسم او دلبرگە ساغىنچىم شرحىنى ،
سىغمەگەى بو شرح نە تقرير و نە تحريرگە .

كۈنگلىدە بىر ذرە سېوگى مېن اوچون بۇلسە اېدى ،
يۇق اېدى حاجت اضافى شرح ايله تفسىرگە .

سېوگى دردى نېچە آغىر بۇلسە چېكىمك سېل اېرور ،
لېك بۇلمەيدىر چىدەب بىر ذرە هم تحقيرگە .

ھېچ قچان بارز قاچالمىس كۈنگلىنى سېندن آلىب ،
چونكە زلفىنگ بىرلە باغلىق او كۈنگىل زنجيرگە .

گۈزللر شاھی

مېنىڭ آھ و فغانىم يار كۈنگلىگە اثر قىلمىس ،
كۈزىم سىلابى كۈنگلىدن اونىڭ ذرە گذر قىلمىس .

تون و كون تلىنىپ كۈنگلىم فراقىدە كويىب يانگەى ،
نېگە او ساغىنىپ مېن ساريگە بىر يۇل سفر قىلمىس ؟

كۆرىپ اۋرتىنگىمنى عشقىدە ھر بار او كولگەى ،
نې كىم او مېنگە قىلدى ، توت ياغاچىگە تېر قىلمىس .

سرىغ يوزىم كۆرىپ حالىمگە گردون يىغلگەى ھر كون ،
غرىيىگە گۈزللر شاھی لېكن دىدە تر قىلمىس .

اونىڭ يۇلىدە بۇلدى صرف ، اې بارز ، بوتون عمرىم ،
ولى او بى وفا بىر كۈز اوچى مېنگە نظر قىلمىس .

عشق آلامی

کېتگینگدن بېری هر آن تنده جانیم ییغله گه ی،
تنده جانیم دېمه گیل کیم، رگده قانیم ییغله گه ی.

درد هجرانینگ مېنی بيلم قيانگه ييتکورو؟
تينچيمسدن لحظه یی، روح و روانیم ییغله گه ی.

کؤک یوزینی قمره دی قاره بولوتلر، قیته دن،
کېلمه سنگ عمریم باریچه آسمانیم ییغله گه ی.

بو حیات اصلیده تنگری یازگن افسانه ابرور،
بؤلمه سنگ مېن بیرله بیرگه داستانیم ییغله گه ی.

سېن بیلن کېچیرکنیم هر آنگه یازگه یمن غزل،
بؤلمه سه شعریمده گر اسمینگ بیانیم ییغله گه ی.

بارز، اصلا قیغولنمه عشق آلامیگه کیم،
حال زارینگنی کوریب جان و جهانیم ییغله گه ی.

یش مضمونی

یوق آچونده بیر کونگیل سبنگه گرفتار اولمسه ،
جانی خوش خُلقینگ، گوزل یوزینگه ایتار اولمسه .

آی یوزینگنی بیر کورهی دهب صفده تورگن سانی یوق ،
اهل دل اهرمس کیشی جانندن طلبگار اولمسه .

آرزو قیلگهی وصالینگنی سبنی کورگن کیشی ،
چین اهرمس سهوگیسی ، کوریب محو دیدار اولمسه .

سبن ایشانمه سهوه من دهبه سبنگه هر بوالهوس ،
تا کبچه لر تانگ گچه فکرینگده بیدار اولمسه .

قاش و کوز و کیپریگینگ زخمینی جان بیرله سهویب ،
جور و ظلمینگ تارته-تارته زار و بیمار اولمسه .

یپتمگهی هرگز وصالینگه کیشی معجون صفت ،
گر بهریب او نقد عمرینی خریدار اولمسه .

بو یشش مضمونیدیر ، البته سهوگی ، کیمسه گه
بؤلمگهی ، بارز ، نصیب ، ایزد مددگار اولمسه .

غم توتونى

عشق ارا بو تېلە كۈنگىل بىزنى برباد ايلەدى ،
بۇيلە كىم نىنگ قىرىنى بىلمە كە آباد ايلەدى .

يار زلفى تالەسىگە قالدى كۈنگىل چىرماشيب ،
بو صفت اۋزىنى توتقونلىككە معتاد ايلەدى .

غم توتونى بىرلە ايلە روزگاريمنى قرا ،
كېچە-كوندۇز خاطرېم محزون و ناشاد ايلەدى .

باردېم اېشىگىگە ھجران دردىگە درمان سۋرەب ،
لىك او نە لطف كۈرگۈزدى ، نە امداد ايلەدى .

تورسم ، اۋلتىرىسم اونىنگ سىماسى دىر كۈز آلدېدە ،
لېك بارزنى قىچان او بىر يۈلى ياد ايلەدى ؟

توگنمس قیغولر

سحر چاغی کۆزیمدن اوچدی اویقو ،
بوتون آفاق ابدی اما قرانغو .

یوره گیم تلپینردی هیچ تینمه ی ،
ولی بیلمس ابدیم بو نی هیاهو ؟

کؤنگیل نینگ آسمانیده بولوتلر ،
یاغردی یامغیر اورنیگه تویغو .

کؤنگیلنی قتمه-قت قمره ب المر ،
قیلیب هر یانگه جولان اونده قیغو .

توگنمس قیغولر کۆزده تاپیب عکس ،
کؤنگیل دردینگه کۆز گویا که کۆزگو .

پریوش عشقی نینگ اؤتیده یانیب ،
یوزیم سؤلدى ، لییمدن کؤچدی کولگو .

باشیمگه کلفت و غم یاققینیدن ،
کۆزیمگه کۆرینور عالم قرانغو .

يوزيم كولمس نېچه اؤزگرسه موسم ،

چېچكلر هم اېمس باغ ايچره خوشبو .

كيشى مقصدگه محتسيز يېتېشمس ،

كيريپ دېنگيزگه ، بارز ، ايزله اينجو .

علم و فن چنقاغی

تا قچان کۆرگهی بو خلق اهل جهالتدن ضرر،
حاکم نادان قۇلیدن دانش اهلی دربه در.

یرقیره ب تورگن قویاش نینگ یوزیگه یاییب بولوت،
اهلنی الدهب تۇپلگهی او چۇنتگیگه سیم و زر.

کۆک یوزینی هر تامان قاره بولوتلر قاپله دی،
کېلمه دی آیدینلیک اصلا ییز سری شام و سحر.

جهل و نادانلیککه قرشی بۆلمه دی کپسکین کوره ش،
جهل غالب کېلدی و یوتقزدی رنگینی هنر.

معرفت سیزلیک دیاریگه کېلرمی تینچلیک،
عمرلر چېکسنگ-ده محنت، برچه کیتگهی بی شمر.

بیرکیتیلدی مکتب ایشیگی ییلیم ایزلاوچیگه،
علم و فن چنقاغی دیر مایوس و دایم کۆزی تر.

بارزا ایزله حیاتینگده همیشه علم و فضل،
کیم کمال اختردی تاپدی، بۆلدی یۆلداشی ظفر.

چۇپان قىافەسىدەگى بۇرى

خلقىمىزنى ساتىدىلەر دىشمىگە يۈز نىرنگ ايله ،
يۇقسە آلامىدى دىشمىن يورتىمىزنى چىنگ ايله .

گلەگە اۋزىنى مېن چۇپان دېگن الداوچىلەر ،
اصلىدە بۇرى اېكن يۈزى بۇيلگن رىنگ ايله .

اۋىنەدىلەر خلقىمىز تىقدىرى بىرلە قىچەلەر ،
گاھ تارىخ آتىدن ، گە غدر اېتىب فرىنگ ايله .

ھەركىشى نىنگ قىلمىشى بىر كۈن ياقەسىن اوشلەگەى ،
باشىنى يارگەى اۋزى يوقارى آنگن سىنگ ايله .

بۇلسە گر وجدان اولردە ، ەمرلەر قىنىلگۈسى ،
كۇپ تۈبىلىكدە حىياتىنى كېچىرگەى نىنگ ايله .

بارز ، ارزىر اوشبو شەرىنگى مەغنى كۈيلسە ،
برىط آھىنگى و ھەم صوت دوتار و چىنگ ايله .

سېوگی گلی

سېوگینگ اظهار اېتمه اونگه عشق قدرین بيلمه سه ،
دايم اوستينگدن کوليب سېوگينگنی کوزگه ايلمه سه .

سېوگی تنگری نعمتی دیر ، آنی سېوگنلر بیلر ،
کېتگوسی ضایع بو نعمت ، گر او حرمت قيلمه سه .

سېوگی دیر بیر گل ، آچیلسه گر ایکی کونگیلده خوش
يشنه مس ، اونینگ اوچون ایکی تامان اینتيلمه سه .

توشمه دلبر هجریده آرتیقچه غم گرداییگه ،
گر سېنگه هم مهر اونینگ کونگلی ارا تاپيلمه سه .

غم تاشی باشینگگه یاققن پیتی سېن دېک تلپینیب ،
سېومه گه ی هرگر سېنی ، حالینگ سؤررگه کېلمه سه .

یار و اورتاغینگنی ، بارز ، یخشی تنلب آل که او ،
یار اېمس دیر سېن اوچون اغیار کونگلین تيلمه سه .

ماوي كۆز

نگاريمدن مېنگه يالغيز كۈنگيل داغى نشان قالدى ،
سامان دېك يوز بيله حال خرابيم رايگان قالدى .

بهار اياميده چقنر گل و سنبل بيله ريحان ،
ولي كۈكلمده هم كۈنگيلمده گى داغيم نهان قالدى .

بغايت قيسنه گه ي هجران عذابى كون سه يين آشيپ ،
مشقت ، درد و محنت بيرله غملر جاودان قالدى .

يوزيم آيدين ابرور ، هم خاطريم خورسند و طبعيم شوخ ،
بولردن كۈنگلى محزون ، كۈزى يىغلاق آسمان قالدى .

يشيل گل بوتّه ابرديم ، لېك جور ايلب وجوديمنى ،
فراقى ينجدى اۋيله كه بير آوۈچ سامان قالدى .

اگر ماوي كۈزىگه بير قره ش مېنگه نصيب اۋلسه ،
دېگه يمن ، اي بهاريم باق كه ، مېندن بير خزان قالدى .

چيده ب ، بارز ، نواسيزليكه هر دايم كېچيرگه ي كون ،
سېنينگ له بيرگه بۇلماق كۈنگليده بير آرمان قالدى .

معرفت یۆلی

اۆزبېك من، اۆزليگيمدن قيتتم جان كېتسه هم،
ياره لی تندن اگر دېنگيز كبی قان كېتسه هم.

ياولر ظلمیگه باشیم اېگمه رم، تاغلر كبی،
اوستون اسررمن اۆزیمنی، گرچه درمان كېتسه هم.

كمبغل بۆلسم -ده، قیغوم یوق، ابرور ذاتیم اولوغ،
اۆزليگیمنی ساتمه گوم آغزیمده گی نان كېتسه هم.

اۆزليگیم، اۆزبېكليگیمگه فخر ایل ب دایما،
صولتیم قۇلدن چیقرمم باری امکان كېتسه هم.

اسره گه یمن اؤتمیشیمنی معرفت یۆلی ییلن،
منگو قالگهی خلقیمیز گر خان و خاقان گېتسه هم.

اۆز باشیمچه ليك ییلن مقصدگه یېتمس هیچ اولوس،
آغزی بیرليک له یېتر مقصدگه اېل جان كېتسه هم.

ظلم تیغیگه قیلیب كؤكسیمنی قلقلان، ابرك اوچون،
اسره گه یمن کیمليگیم قۇلدن هر امکان كېتسه هم.

محبت اصولی

خیالیمده بیکیلگن بیر غزل بار،
مہنینگ کۈنگلیمده شونده ی بیر گۈزل بار.

مہنی مہندن اییرگن بی مروّت،
اونینگ آتیده کۈنگلیمده کسل بار.

محبت کوییدن بی بهره اۋتگن،
وفاسیزلیکده شاه بی مثل بار.

سۈزی اچّیق، یوزی آی دہک منور،
اچّیقلیک قۋینیده کان عسل بار.

مہنی سہودیم دہیه الدہیدی هر آن،
تینیق کۈنگلیمده شونده ی بیر دغل بار.

محبت سۈز بیلن ییتمس کمالگه،
محبت نینگ اصولیده عمل بار.

بیریب امید، لہکن مہنی سہومس،
اونینگ کۈنگلیده حتماً بیر کسل بار.

ایا بارز، چیده قیغو، المگه،
مشقتلرده بعضاً راه حل بار.

رباعيلر

۱

بیر کولمەدی یاییلیب بو بیچارە کۈنگول،
عمر اۋتدی و عیش کاسەسی کۆرمەدی مۇل^۲.

قیغو و المده کپچدی، هیهات حیات،
مېن ساری کولیب باقمەدی بیر مېنگیزی گل.

۲

قیغو قۇلیدن تاپسنگ اگر ذره مجال،
عمرینگنی کپچیر جهانده دایم خوشحال.

چهرەنگده تبسم گلی رنگین آچیلیب،
خرسند یشە، حیاتدن بهرەنی آل.

^۲ مۇل: خمر، شراب، باده، صھبا.

تۆرتلىكلەر

۱

توگنمس قىغولرنيگ يارى من مېن ،
غم و درد و الم نينگ يارى من مېن .

سناقسىز اضطراب و رنج و آلام ،
اېرور تقدير ايشى ، كولبارىمن مېن .

۲

(برماق وزنيده)

چۇنتكده بۇلمسه پول ، كيشى سۇرمس حالينگى ،
قديمگى يار و دوستينگ اچيققن دير بالينگى .

حتا كه آپه-سينگلينگ يوز اۇگيرىب قره مس ،
اۇلمه ، اۇزينگدن قالمه ، يخشى بيل احوالينگى .

غزل‌ها

۱

فکر خام زنده‌گی

جسم و جانم خسته گردید از دوام زنده‌گی
بود صدها حيله پنهان در خرام زنده‌گی

از تولد گریه کردم، تا کنون چشمم تر است
حاصلی جز غم ندارد صبح و شام زنده‌گی

قامت بالای من خم گشت از بار ستم
شادکامی را ندیدم در نظام زنده‌گی

عاقبت دانم مرا یک روز سر خواهد کشید
قطره‌یی از آب انگورم به جام زنده‌گی

کاش می‌شد لحظه‌یی می‌زیستم فارغ ز غم
من چه دانستم که بود این فکر خام زنده‌گی

عمر من بگذشت بارز با شکایت از حیات
دستیاب من نشد از بس مرام زنده‌گی

نخل قد

آرش^۳ هر واژه‌ام گشتی تو، ای سیمین بدن
واژه‌هایم زان سبب شد دلنشین چون نسترن

عطر ناب سنبل و ریحان به بویت کی رسد
می‌فشاند تار زلفت مشک آهوی ختن

گرد نخل قامتت گرم که آن زیبا درخت
بار آورده‌ست جفتی سیب، ای گل‌پیرهن

گر گذار عندلیب افتد به باغ حسن تو
از توجه جانب گل بگذرد او در چمن

کی توان وصف جمالت را ادا کردن تمام
نیست این یارا برای شاعری در انجمن

کرده بارز سینه را بر تیر مژگان‌ت سپر
عشق او را شو پذیرا، دلبر سیمین ذقن

۳

کتاب دلخواه

(در وزن رباعی)

ای شعر، دوام عمر کوتاه منی
تسکین روان و روح آگاه منی

پاییزم و تو بهار جاویدانی
من مشت غبار و تو تپشگاه منی

مهری، تو به بخت سیه‌ام تابیدی
اندر شب تار شعله در آه منی

هر واژه تو به من بود اندرزی
چون آیتی از کتاب دلخواه منی

معنی ز تو یافت، ای سخن، زنده‌گی‌ام
چون همدم هر پگاه و بیگاه منی

هر لفظ ترا از گل خوشبو چیدم
تو حاصلِ عمر و رنج جانکاه منی

از چالش روزگار نبود بیمم

تو راهنمون و پرتو راه منی

با تو غم و درد خود فراموش کنم

هرجا که روم همدم و همراه منی

در روز دلیلِ راه بارز گشتی

در تیره شبانِ روشنی ماه منی

۱۴۰۱/۴/۲ ه.ش

دوبیتی‌های

۱

دهانت غنچه، سنبل‌زار گیسو
قد موزون تو مانند ناجو

فگندی آتشم از عشق بر دل
شدم دیوانه زان چشمان جادو

۲

راحتی گم گشته از دور و برم
سوخت از درد و الم‌ها پیکرم

نامی از آسوده‌گی آمد پدید
باد برد، اما کنون خاکسترم

۳

هوس با عشق همخوانی ندارد
به نزد عشق او شانی ندارد

بود دل ز آفتاب عشق روشن
هوس خورشید تابانی ندارد

شاعر نینگ بيوگرافىسى

عبدالسلام اۋغلى اسدالله بارز عزيزي، ۱۳۷۲ ھجري قوياش يىلى درزآب تومنىگە قرەشلى سردره قيشلاغىدە بير دەقان عايلەسىدە دىناگە كېلىپ، درزآب تومنى نىنگ ناتىنچلىكلرى طفىلى اۋز عايلە اعضاسى بيرگەلىگىدە شبرغان شەرىگە كۈچىب كېلىشكە مجبور بۇلدى. او دىنى علملرنى يېترلى درجەدە دىنى مدرسەلردە كسب اېتىپ، باشلنغىچ و اۋرتە تعليمى عبدالرحيم فرزاد مكتىدە، لىسە و كالج دورەسىنى اېسە جوزجان تخنىكى فنلر اۋرگىتىش انستىتوتىدە اۋقىپ، برق بۇلىمىدن معاون انجنير حىشە فراغت سىندىنى قۇلگە كىرىتدى.

او بالەلىكدن اۋز آنە تىلى، شەرىت و ادىيات دىناسىگە بۇلگن قىزىقىشى سىبلى دولتي بورسە آرقەلى اۋزبېكستان مەملىكىتىگە اۋزەتىلىپ، تاشكېنتدەگى امير عىشېر نوايى خلقارا يوكسك بىلىم يورتى، اۋزبېك تىلى و ادىياتى بۇلىمىدن بكلور (لىسانس) درجەسىدە قىزىل دىپلوم قۇلگە كېلىتېرىپ، اۋز اۋلكەسىگە قىتدى.

بارز، كىچىكلىكدن شەرىت و ادىيات ساحەسىگە بۇلگن قىزىقىشى باعث كۈپىنچە مەكتەپ و مدرسەلردە بۇلىپ اۋتەدىگن احتفاللرگە فعال قىتىشىپ، باشلاۋچى صفتىدە، اۋتكەن بويوك شاعرلر شەرلر نىنگ دكلمە قىلىش بىلن اۋزىنى قانىقتىرىپ، تۇقۇزىنچى صنفدن بويان اۋز استعدادىنى سىناۋگە آلىپ شەر يازىشكە باشلەگەن.

قۇلىنگىزدەگى «اوخلەياتگن بخت» آتلى اوشبو اثر، بارز عزيزي نىنگ بىرىنچى شەرى تۇپلىمى حسابلەندى.

غم هجوميدين كۈنگىل تىتر نھان سېن كولمەسنگ،
ياشلىگىمىنىڭ كۈكلىمى بۇلگەي خزان سېن كولمەسنگ.

عارىنىڭدە كولگو كۆرسىم جىسىم و جان راحت تاپر،
كوندوزىم بۇلگوسى تون، نامھربان، سېن كولمەسنگ.

